

**UCHWAŁA NR 190/XXVI/21
RADY GMINY RUTKI**

z dnia 30 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rutki na lata 2022 -2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. Z 2021 r. poz. 1372 z poz. 1834), ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rutki na lata 2022 - 2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rutki.

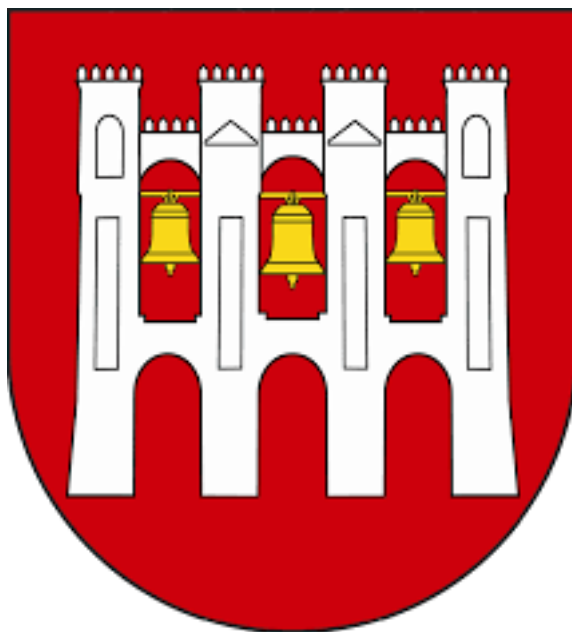
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Paweł Kowalewski

Załącznik do uchwały Nr 190/XXVI/21
Rady Gminy Rutki
z dnia 30 grudnia 2021 r.

***GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE RUTKI
NA LATA 2022-2024***

Opracował:
Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej
w Rutkach
mgr Anna Trypuć

I. WPROWADZENIE

Do zadań własnych określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny, dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia, przemocy w rodzinie. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmują działania na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces wychowania i prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuję działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompleksowa i obiektywna oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprofilowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Stąd założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rutki na lata 2022-2025 jest zgodny z:

Podstawa prawna:

1. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne w szczególności:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (2020 poz. 821, z 2021 r. poz. 159, 1006, 1981, 2270),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1390),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, 1162, 1621),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407, z 2021 r. poz. 1162, 1981, 2270. 2017 r. poz. 1851 ze zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359).

Program wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rutki na lata 2016 - 2025,
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2024 w Gminie Rutki.

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE RUTKI

Gmina Rutki położona jest w centralnej części województwa podlaskiego, w powiecie zambrowskim – jako gmina wiejska. Według danych Gminę Rutki zamieszkuje 5478 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały 5434 mieszkańców zameldowanych na pobyt czasowy 44 (stan na dzień 02.12.2021r.). Diagnoza lokalna stanu problemów w Gminie Rutki dokonana została w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Rutkach.

Według stanu na dzień 03.12.2021r. z różnych świadczeń pomocy społecznej ogółem skorzystało 204 rodzin. Głównym powodem przyznawania pomocy było w szczególności bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, przemoc w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa, wielodzietność.

Na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie na dzień 30 listopada 2021r. z terenu gminy Rutki było 91 osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w tym 42 kobiet i 10 osób z prawem do zasiłku, długotrwale bezrobotnych 45 osoby, bezrobotni w wieku do 25 roku życia 14 osób, powyżej 50 roku życia 32 osoby. Bezrobocie to najpoważniejszy problem społeczny, który niesie za sobą szereg negatywnych skutków rozszerzających się na inne płaszczyzny życia ludzkiego. Należą do nich nie tylko spadek jakości życia ze względu na negatywne konsekwencje przekładające się wprost na budżet domowy, ale również takie zjawiska jak: bezradność, brak motywacji do kolejnych poszukiwań na rynku pracy, brak poczucia własnej wartości, depresje. Wszystkie te negatywne konsekwencje przyczyniają się do częstszego sięgania po alkohol celem rozładowania negatywnych napięć, co niesie za sobą problemy alkoholowe, a w przypadku kontynuowania tego typu zachowań niechybnie prowadzi do uzależnień.

Na terenie Gminy Rutki coraz częściej można zaobserwować w rodzinach negatywne zjawiska, takie jak przemoc w rodzinie i uzależnienia. Według danych Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Rutki na

dzień 03.12.2021r. w 27 przypadkach wszczęto procedurę "Niebieskie Karty". W 25 przypadkach osobami, wobec których istniało podejrzenie, że osobami dotkniętymi przemocą były kobiety. W większości rodzin przyczyna przemocy było nadużywanie alkoholu przez sprawcę przemocy. Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rutkach wynika, że według stanu na dzień 03.12.2021r. Komisja rozpatrzyła 32 wnioski o wszczęcie procedury leczenia odwykowego. W przypadku 11 osób skierowano na badania przez lekarzy biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. W przypadku stwierdzenia uzależnienia 7 osób skierowano wnioski do sądu o leczenie odwykowe.

Działania na rzecz Wsparcia Rodziny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 11 w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy, dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia asystenta rodziny, wnioskuję do kierownika o przydzielenie asystenta. Po otrzymaniu wniosku Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej przydziela asystenta rodziny, który wykonuje pracę na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienia ich samooceny, wzbudzenia wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces wychowania i prowadzenia gospodarstwa domowego.

W 2020 r. wsparciem asystenta rodziny objętych było 5 rodzin w tym 17 dzieci w tym 5 dzieci niepełnosprawne z terenu gminy Rutki.

W 2020 r. zwiększano dostęp do specjalistów : pedagoga, logopedę, którzy są zatrudnieni w Szkole Podstawowej w Rutkach. W Urzędzie Gminy Rutki funkcjonuje punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczonej przez radcę prawnego z Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT.

Działania na rzecz wsparcia Rodzin i Osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej

Zasiłek okresowy - przeznaczony jest dla osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych, niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych nie wystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych. Zasady przyznania tej formy pomocy określa art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, stanowiący, iż zasiłek okresowy z pomocy społecznej przysługuje w szczególności ze względu na: długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Świadczenie to stanowi różnicę między przyjętym kryterium, a posiadanym dochodem, uprawniającym do świadczeń z pomocy społecznej, przy czym ustalona minimalna gwarantowana wysokość tego świadczenia w roku 2020 wynosiła:

- dla osób samotnych – w wysokości 50% kwoty różnicy między kryterium dochodowym (701 zł), a faktycznie posiadanym dochodem;
- dla rodziny – w wysokości 50% kwoty różnicy między kryterium dochodowym rodziny (528 zł na osobę w rodzinie), a faktycznie posiadanym dochodem rodziny.

Zasiłek okresowy jest wypłacany ze środków pochodzących z dotacji budżetu państwa.

Pomocą w formie zasiłków okresowych objętych zostało 94 rodziny w tym:

- z tytułu bezrobocia -67 rodzin,
- z tytułu długotrwałej choroby – 7 rodzin,
- z tytułu niepełnosprawności – 23 rodzin,

- z tytułu innych powodów –9 rodziny, (przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych).

Zasilek celowy - adresowany jest do osób i rodzin w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby, w szczególności: zakup żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Świadczenie ma charakter jednorazowy. Kryterium uprawniające do zasiłku celowego jest analogiczne, jak w przypadku zasiłku stałego oraz okresowego. Zasiłek ten jest wypłacany ze środków własnych gminy.

Specjalny zasiłek celowy – większość świadczeń z pomocy społecznej wymaga spełnienia kryterium dochodowego, jednak pomoc społeczna musi reagować na wiele nieprzewidzianych prawem sytuacji, elastyczność w przyznawaniu pomocy pieniężnej wyrażają przepisy o szczególnych przypadkach wypłaty zasiłków. Zgodnie z art. 41 ustawy o pomocy społecznej osobie lub rodzinie, przekraczającym kryteria dochodowe, w szczególnych okolicznościach może być przyznany specjalny zasiłek celowy nie podlegający zwrotowi. Jego wysokość nie może jednak przekraczać odpowiednio kwoty kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Zasiłek ten jest wypłacany ze środków własnych gminy.

Zgodnie z ustawą z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy udzielanie schronienia osobom go pozbawionym. Udzielenie schronienia następuje – między innymi – przez przyznanie tymczasowego miejsca schroniska dla osób bezdomnych. Taka pomoc – jako całodobowa i połączona z usługami ukierunkowanymi na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej – wiąże się z koniecznością przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, podpisania kontraktu socjalnego, a także z odpłatnością

Program wieloletni „Posilek w szkole i domu”- pomoc udzielana jest na podstawie Uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posilek w szkole i domu”.

W ramach programu realizowane są działania dotyczące w szczególności zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu szkoły podstawowej i szkoły średniej oraz osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Celem Programu jest wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewniania posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich. Ponadto program zakłada długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia, upowszechnianie zdrowego stylu żywienia, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach oraz rozwój w gminach bazy żywieniowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Pomoc w ramach w/w programu może być udzielona w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Z pomocy w tej formie mogą skorzystać osoby, bądź rodziny których dochód nie przekracza odpowiednio 150% kwoty kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Wojewodą Podlaskim a Wójtem Gminy Rutki - na realizację tego Programu w 2020 r. ustalono dotację celową z budżetu państwa w kwocie **34 307,00 zł**. Jednocześnie gmina zobowiązała się przeznaczyć na realizację Programu środki własne w wysokości **8 577,00 zł**, co stanowiło 20,00 % kosztów realizacji zadania.

Pomoc w formie gorącego posiłku udzielana była uczniom Szkoły Podstawowej w Rutkach, Szkoły Podstawowej Grądach Woniecko, Szkoły Podstawowej w Kołomyi uczniom pochodzących z naszego terenu zamieszkującym w internatach i bursach szkolnych w Zambrowie, Łomży, Białymstoku i Krzyżewie.

Ze wsparcia w formie posiłków skorzystało 87 dzieci uczących się natomiast ze świadczeń na zakup posiłków lub żywności skorzystało 49 rodzin.

Dodatki mieszkaniowe - przyznawane i wypłacane są na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz. U. Z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2001r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz.U. z 2001 r. nr 156 poz. 1817 z późn. zm.).

O dodatek mieszkaniowy mogą ubiegać się osoby, które spełniają jednocześnie trzy kryteria:

- posiadają tytuł prawny do lokalu,
- spełniają kryterium dochodowe,
- spełniają kryterium metrażowe.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

1. najemcom lub podnajemcom lokali mieszkalnych,
2. osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
3. osobom zajmującym lokale mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
4. innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
5. osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługującym lokal zamienny albo socjalny.

Świadczenie wychowawcze - Rządowy program Rodzina 500 Plus, który zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ma za zadanie pomóc w wychowaniu dzieci poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych. Wypłacane pieniądze mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka. Program w swoim założeniu poza poprawą sytuacji polskich rodzin ma również zadanie przyczynić się do zwiększenia dzietności. Zasiłek przysługuje na dziecko do momentu ukończenia przez nie 18-stego roku życia. Z pomocy mogą skorzystać obywatele Polski oraz cudzoziemcy zamieszkujący terytorium RP. O świadczenia mogą starać się rodzice, jeden rodzic, a także opiekunowie dziecka: prawni i faktyczni.. Z Programu „Rodzina 500+” (rozdział 85501 §2010) skorzystało 521 rodz.

Rządowy program dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”: -Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 z późn. zm) przez rodzinę wielodzietną rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do ukończenia 18 roku życia,
2. w wieku do ukończenia 25 roku życia – w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Do korzystania z programu uprawnieni są członkowie rodziny wielodzietnej:

1. rodzic (rodzice) – przez którego rozumie się także rodzica (rodziców) zastępczych lub osobę (osoby) prowadzącą rodzinny dom dziecka,
2. małżonek rodzica,
3. dziecko – przez które rozumie się także dziecko, nad którym rodzic sprawuje rodzinną pieczę zastępczą oraz osobę przebywającą w dotychczasowej rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 107).

Prawo do korzystania z Programu przysługuje niezależnie od dochodu rodziny. Karta jest przyznawana bezpłatnie. W 2019 r. skorzystało z Karty Dużej Rodziny 79 rodzin.

Wspieranie rodziny – Program „Dobry start” 300+ - Program „Dobry Start” 300 + przysługuje wyłącznie dzieciom uczącym się w szkole podstawowej, dotychczasowym gimnazjum, szkole ponadpodstawowej i dotychczasowej szkole ponadgimnazjalnej (**z wyjątkiem szkoły policealnej i szkoły dla dorosłych**), szkole artystycznej, w której jest realizowany obowiązek szkolny lub nauki, a także w młodzieżowym ośrodku socjoterapii, specjalnym ośrodku szklono- -wychowawczy, specjalnym ośrodku wychowawczym oraz ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym;

- program nie obejmuje dzieci realizujących przygotowanie przedszkolne ani w przedszkolu, ani w tzw. „zerówce” prowadzonej w szkole;
- nie obejmuje także studentów, uczniów szkół policealnych i uczniów szkół dla dorosłych;
- świadczenie dobry start nie podlega unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Oznacza to, że gmina ustala prawo do świadczenia dobry start samodzielnie i nie przekazuje wniosku do wojewody, nawet jeśli jeden z rodziców dziecka przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej - w państwie Unii Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub w Szwajcarii.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach wypłacił świadczenie dla 659 dzieci w łącznej wysokości 213 600,00 zł. Realizacją Programu od 2021 r. zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Pomoc materialna dla uczniów – Stypendia dla uczniów, zasiłek szkolny - Pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych. Pomoc materialna przysługuje: uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24. roku życia; wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki. Na rok szkolny 2019/2020 zostało złożonych 101 wniosków o przyznanie

Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, określa warunki nabywania prawa oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

Głównym kryterium, które decyduje o przyznaniu zasiłku rodzinnego jest kryterium na osobę w rodzinie lub dochodu osoby uczącej się. Zasiłek rodzinny jest przyznawany gdy dochód ten nie przekracza:

- **674,00 zł,**
- **764,00 zł** w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

W sytuacji gdy wyżej wskazany dochód zostanie przekroczony jest możliwość przyznania zasiłku z zastosowaniem „złotówka za złotówkę”. Polega on na tym, że jeśli dochód zostanie przekroczony zasiłek rodzinny jest przyznawany jednak w pomniejszeniu o taką kwotę, o jaką przekroczone wymagany dochód.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko 18 lat, albo 21, gdy uczy się w szkole. Zasiłek rodzinny może przysługiwać do 24 roku życia jeżeli dziecko kontynuuje dalszą naukę w szkole lub w szkole wyższej i jest niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Jeżeli ukończenie 24 lat wypadnie w trakcie ostatniego roku studiów to zasiłek rodzinny przysługuje do końca tego roku akademickiego.

Tabela nr 1. Wydatki na świadczenia rodzinne w okresie I–XII 2020 r.

Wyszczególnienie		Liczba świadczeń	Kwota w zł
Zasiłki rodzinne		5856	695568,00
Dodatki do zasiłków rodzinnych:		3818	420710,00
dodatki przyznane z tytułu:	<i>urodzenia dziecka</i>	23	23000,00
	<i>opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego</i>	44	17252,00
	<i>samotnego wychowywania dziecka</i>	225	43425,00
	<i>wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej</i>	1318	125210,00
	<i>kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego</i>	347	37470,00
	<i>rozpoczęcia roku szkolnego</i>	366	36438,00
	<i>podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania</i>	1100	93280,00
	zamieszkiwanie w internacie i stancji	395	44635,00
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami (razem)		9674	1116278,00
Zasiłki pielęgnacyjne		1325	285988,00
Świadczenia pielęgnacyjne		172	312483,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy		281	171217,00
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka		57	57000,00
Świadczenie rodzicielskie		106	94538,00
RAZEM		1941	921226,00

Dane Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach

Świadczeń z funduszu alimentacyjnego:

- bezskuteczna egzekucja alimentów przez co najmniej dwa miesiące,
- dochody rodziny nieprzekraczające 725,00 zł (netto) miesięcznie, od października 2020 r. 900,00 zł netto.
- osoba uprawniona nie ma ukończonych 18 lat lub 25 lat, jeżeli uczy się w szkole lub szkole wyższej albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo,
- świadczenia wypłacane są w kwocie zasądzonych alimentów, nie wyższej jednak niż 500 zł na osobę uprawnioną (dziecko),
- świadczenia przyznawane są na okres od 1 października do 30 września następnego roku.

Prawo do świadczeń z FA ustala się na okres począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela. Prawo do świadczeń z FA mają zarówno dzieci wychowywane przez samotnych rodziców, jak i dzieci z rodzin pełnych. Za bezskuteczną uważa się egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych; za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia lub prowadzenia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu:

- braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania dłużnika,
- braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych:

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów reguluje zasady postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

W przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił: złożenia oświadczenia majątkowego, zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy, bez uzasadnionej przyczyny, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych - organ właściwy dłużnika składa:

- Wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r.
- Kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.
- Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa do organów ścigania.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych ma na celu odzyskanie wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Egzekucję alimentów prowadzi komornik sądowy, z którym na bieżąco współpracuje pracownik OPS.

III. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY RUTKI

1. Instytucje i organizacje realizujące zadania na terenie Gminy Rutki mieszczące się w zakresie wspierania rodziny:

- 1) Urząd Gminy Rutki – przyznawanie dowozu dzieci niepełnosprawnych, organizowanie kolonii;
- 2) Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach – realizacja zadań tj: praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa w formie zasiłków okresowych, celowych, dożywianie dzieci w szkołach, wypłacanie stypendiów, wypłacanie świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, aktywizacja społeczno – zawodowa;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – profilaktyka i przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu;
- 4) Zespół Interdyscyplinarny Gminy Rutki – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- 5) Posterunek Policji w Rutkach – zapewnienie bezpieczeństwa i zapobieganie przestępczości;
- 6) Placówki oświatowe w terenie gminy – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców, trzy Szkoły Podstawowe w Rutkach - Kossakach- (która posiada kompleks obiektów sportowych boisko wielofunkcyjne, sala gimnastyczna wielowymiarowa), Grądach Woniecko, Kołomyi;
- 7) Ochotnicza Straż Pożarna w Rutkach-Kossakiach,
- 8) Placówki ochrony zdrowia z terenu gminy – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej;
- 9) Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Rutkach-Kossakach, organizacja aktywnego spędzania czasu wolnego, Izba Historyczna;
- 10) Parafie z terenu gminy – działalność charytatywna, organizowanie wypoczynku;
- 11) Stowarzyszenie „KOS 1984” i kluby sportowe - aktywne spędzanie czasu wolnego w formie zajęć sportowych;

2. Instytucje i organizacje z terenu Powiatu Zambrowskiego, z którymi Gmina Rutki współpracuje w zakresie wspierania rodziny:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Zambrowie;
- 2) Sąd Rejonowy w Zambrowie /Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;
- 3) Prokuratura Rejonowa w Zambrowie;
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie;
- 5) Poradnia Psychologiczno-pedagogiczna w Zambrowie;
- 6) Powiatowy Urząd Pracy w Zambrowie;
- 7) Organizacje pozarządowe.

IV. Analiza SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Jest to narzędzie badawcze kompleksowo określające mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowanych skutków. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu pozytywnego, jak i negatywnego na sytuację Gminy Rutki. W omawianej analizie wyróżnia się etapy:

- identyfikację i analizę mocnych i słabych stron,
- identyfikację i analizę szans i zagrożeń.

Tabela nr 2. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych 2. Instytucje wspierające dzieci oraz rodzinę (OPS, PCPR, kuratorzy Policja, Sąd, służba zdrowia, jednostki oświatowe, świetlice szkolne) 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin 4. Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych 5. Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie 6. Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 7. Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe i pozarządowe.	1. Niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców, 2. Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, 3. Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, 4. Wysoki poziom długotrwałego bezrobocia, 5. Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela 6. Ograniczone środki finansowe.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Praca asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej 2. Wzmocnienie współpracy pomiędzy	1. Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów 2. Zanik więzi i tradycji rodzinnych, 3. Kryzys funkcji rodziny i jej roli w

instytucjami wspierającymi rodzinę 3. Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych i realizacji rządowych programów, 4. Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym 5. Promowanie idei wolontariatu	życiu społecznym, 4. Wzrost kosztów utrzymania rodzin, 5. Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc, 6. Uzależnienie członków rodziny m. in. od alkoholu, środków odurzających, internetu.
--	--

V. Adresaci Programu

Adresatami programu są:

- Rodziny, w tym niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo,
- Rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem,
- Rodziny dotknięte przemocą,
- Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- Rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności.

Program skierowany jest przede wszystkim do wszystkich rodzin wychowujących dzieci na terenie Gminy Rutki, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Jego realizacja polegać będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucje państwowe, samorządowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie

VI. Zadania

Dokonanie diagnozy społecznej na potrzeby niniejszego Programu pozwoliło na postawienie celu głównego, który ma polegać na: przeciwdziałaniu dysfunkcjom i efektywnym wspieraniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Niniejsze zamierza się osiągnąć poprzez kontynuację prowadzonych dotychczas działań oraz poprzez podejmowanie nowych inicjatyw społecznych ukierunkowanych na realizowanie wspólnej polityki instytucjonalnej na rzecz wzmacniania rodziny.

Program wspierania rodziny będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej.

CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

1. Cel główny:

- 1) Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością;
- 2) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach;
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

1. Cel szczegółowy:

- 1) Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością.

Tabela nr 3. Harmonogram realizacji zadań

Lp.	działania / zadania	harmonogram realizacji	realizatorzy/partnerzy
1.	Świadczenie pomocy społecznej rodzinom, znajdującym się w trudnych warunkach materialnych.	2022 – 2024	OPS
2.	Pomoc w dostępie dzieci z rodzin wieloprotokolowych do przedszkoli.	2022 – 2024	Urząd Gminy, Placówki Oświatowe
3.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole i przedszkolu.	2022 – 2024	OPS, Placówki Oświatowe
4.	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki.	2022-2024	Urząd Gminy, OPS, Placówki Oświatowe
5.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków.	2022 – 2024	OPS, Urząd Gminy, Placówki Oświatowe
6.	Organizacja wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu.	2022 – 2024	Urząd Gminy, OPS, Placówki Oświatowe, GKRPA, Parafia, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Rutkach - Kossakach
7.	Współpraca z instytucjami i organizacjami z poza terenu gminy zajmującymi się pomocą rodzinie.	2022 – 2024	Wszystkie podmioty

2. Cel szczegółowy:

- 2) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinach.

Tabela nr 4. Harmonogram realizacji zadań

Lp.	działania / zadania	harmonogram realizacji	realizatorzy/partnerzy
1.	Systematyczna praca z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym.	2022 – 2024	OPS, Placówki Oświatowe, Policja
2.	Coroczne uchwalanie gminnych programów profilaktycznych zawierających działania w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień oraz zasady ich finansowania.	2022 – 2024	Urząd Gminy/Rada Gminy, OPS, GKRPA,

3.	Rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych.	2022 – 2024	OPS, GKRPA, Placówki Oświatowe, Policja
4.	Promocja i realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych i prozdrowotnych w szkołach wspierających wychowanie dzieci i młodzieży – z zakresu uzależnień, zdrowego żywienia, wad wymowy, wad postawy skierowanych do rodziców i dzieci.	2022 – 2024,	OPS, GKRPA, Placówki Oświatowe, Placówki ochrony zdrowia
5.	Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku, kierowanie potencjalnych sprawców przemocy na działania korekcyjno-edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie	2022 – 2024	Zespół Interdyscyplinarny, OPS, Policja, Placówki ochrony zdrowia PCPR, organizacje pozarządowe,
6.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w zakresie promocji zdrowego stylu życia poprzez sport, rekreację i kulturę.	2022 – 2024	Urząd Gminy, OPS, GKRPA, Placówki Oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Rutkach -Kossakach, Parafia
7.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.	2022 – 2024	Urząd Gminy, OPS, GKRPA, Policja, Placówki Oświatowe
8.	Organizacja grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin z problemami wychowawczymi.	2022 – 2024	OPS, GKRPA, Placówki Oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Rutkach - Kossakach
9.	Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.	2022-2024	OPS, Placówki Oświatowe, Policja, PCPR, Kuratorzy
10.	Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny z poza terenu gminy w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	2022 – 2024	Wszystkie podmioty

3. Cel szczegółowy:

3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Tabela nr 5. Harmonogram realizacji zadań

L.p	działania / zadania	harmonogram realizacji	realizatorzy/partnerzy
-----	---------------------	------------------------	------------------------

1.	Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.	2022 – 2024	OPS
2.	Wspieranie dzieci z rodzin nie posiadających możliwości finansowych w rozwijaniu uzdolnień.	2022 – 2024	OPS, Urząd Gminy, Placówki Oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Rutkach - Kossakach
3.	Rozwój i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych	2022 - 2024	OPS, Placówki Oświatowe, Policja, Urząd, Gminy, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Rutkach - Kossakach,
4.	Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.	2022 – 2024	OPS, Placówki Oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Rutkach - Kossakach,
5.	Uświadomienie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.	2022 – 2024	Placówki Oświatowe,

Realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rutki na lata 2022-2024 powierza się Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Rutkach przy współpracy i udziale:

- Urzędu Gminy w Rutkach,
- Placówki Oświatowe,
- Policji,
- Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Rutkach -Kossakach,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rutkach,
- Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Rutki,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie,
- Placówki ochrony zdrowia,
- Parafie.

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Rutki oraz budżetu państwa (programy rządowe).

VIII. MONITORING PROGRAMU

Monitoring Programu będzie odbywał się poprzez coroczną ocenę realizacji zadań.

Sprawozdanie roczne z realizacji Programu i osiągniętych efektów oraz potrzeby związane z realizacją zadań będą składane radzie gminy do dnia 31 marca każdego roku.

Spis tabel:

Tabela nr 1. Wydatki na świadczenia rodzinne w okresie I–XII 2020 r.,

Tabela nr 2. Analiza SWOT,
Tabela nr 3 i 4 Harmonogram realizacji zadań